

Amor Fati

JAN JAAP VAN DER WAL

Het was best ok

Liv Laveyne

Gezien op 24 september 2026
Arenberg, Antwerpen

Amor fati, letterlijk betekent het: de liefde voor het lot. Vrij vertaald is het een levenshouding: omarm het lot en speel de kaarten die het leven je schudt. Dat vindt ook comedian Jan Jaap van der Wal. Al leest het misschien toch eerder als een *American*, of beter: *Belgian dream*. Als kind geboren met een hazenlip en naar eigen zeggen ook sociaal wat gehandicapt heeft hij desondanks of net daardoor toch maar een succesvolle comedycarrière weten uit te bouwen, het laatste decennium ook in Vlaanderen. Soms moet je het lot een handje helpen.

28 SEPTEMBER 2026

Jan Jaap Van der Wal, gekend van zijn passages (als kandidaat en jury) in 'De Slimste Mens'-en voormalig host van 'De Ideale Wereld', is inmiddels toch een beetje onze Hollandse knuffelkomiek hier in Vlaanderen. Dat mag niet verwonderen: hij is iets minder direct dan pakweg de luidruchtige Soundos, *woker* dan Theo Maassen en minder belerend dan comedians van een vorige generatie als Youp Van 't Hek en Freek de Jonge. Zijn aard sluit misschien nog het best aan bij die van de Vlaming. Hij diagnosticeert zichzelf als iemand die logisch redeneert op hoog niveau, maar sociaal geremd is. Dat past goed bij het Vlaamse, relativerende *tiswattatis* en gewoon *deuredoen*. De revolutie is aan de Vlaming niet besteed.

Het decor oogt als het In Memoriam van de komiek die voor hij sterven gaat nog één keer groet.

Wanneer bij de opening van de show het nummer 'Drive' van R.E.M. door de boxen schalt ("Hey kid, rock 'n roll. Nobody tells your where to go"), wordt

generatie X, de generatie van van der Wal (46) zelf, overspoeld door nostalgie. Ook het decor doet mee: uitvergroete krantenkoppen rollen af als waren de scènedoeken drukpersen (prachtdecor van Niek Kortekaas!). We zien een filmpje van de jonge Jan Jaap als student, als interviewer, aan de debattafel bij voormalig premier Balkende, zijn eerste passages op de Vlaamse televisie... Het is de film van zijn leven, of - met een luguberder blik - het In Memoriam van de komiek die *voor* hij sterven gaat nog één keer groet. *Amor fati*, omarm je lot.

Verhoogde tegemoetkoming

Van der Wal woont inmiddels tien jaar in België maar hij blijft nog altijd graag verwonderd over die vreemde Vlaming met zijn *koddige* taaltje, zo anders dan de harde directheid van de Nederlander. Ook al zijn het dan soms alleen maar klanken: hij houdt van die uit baksteen opgetrokken poëzie en dito lintbebouwing langs Vlaamse steenwegen.

Vlamingen zijn heel vergevingsgezind voor wie zich wil integreren. En zes euro betaalt voor een doktersbezoek.

Maar bij de première valt meteen ook de kloof op. “Hoeveel betalen jullie bij de dokter?” vraagt hij. Wanneer de man op de eerste rij zegt nul euro te betalen omwille van een verhoogde tegemoetkoming, schat van der Wal hem in als bijna palliatief. Een wat pijnlijk misverstand dat het publiek ook niet rechtzet en zo de hele show lang meegaat. Niemand zal hem verbeteren. Zo zijn Vlamingen dan wel. Het zijn onze zaken niet. Of, Vlamingen zijn heel vergevingsgezind voor wie zich wil integreren. En zes euro betaalt voor een doktersbezoek. Dat kan ook.

Maar we wijken af. Van der Wals vraag leidt naar het doktersbezoek en de galblaasverwijdering die daarop volgt. En laat gele gal toch net het sap zijn waar de komiek op teert, door driftig zijn gal te spuwen. In 'Amor Fati' toont zich echter ook een ander soort gal, de zwarte gal. De Oude Grieken noemen die *melas kholè* en achtten deze verantwoordelijk voor melancholie. Het is de keerzijde van nostalgie, de andere kant van de medaille. Van der Wal diept een puberliefdesbrief van de Duitse Jenny op. Dat hij toen niet inging op de avances, effende het pad voor wat er nu ligt: een Nederlandse echtgenote, een zoon die opgroeit in Antwerpen en hij, Jan Jaap, als geëngageerde zwembadvader bij de Steiner school. *Amor fati*.

Kijk omhoog Sammy

Tot zover is 'Amor fati' vakkundig onderhoudend. Triviaal herkenbaar, maar goed geplaatst. Niets meer, niets minder. Of 'best ok', zoals Vlamingen dat plegen te zeggen, een uitdrukking waar van der Wal een gloeiende hekel aan heeft.

Het is de ideale aanloop om een versnelling hoger te schakelen. Van warmgeel nostalgisch verspringt het licht naar koel. In welke tijd groeit zijn zoon nu op? In een grijze zone tussen zingeving en overleving, tussen vrede en oorlog, in een fase van immobilisme terwijl de wereld dorst naar waarachtige verandering. Maar of de bloeddorst van Theo Francken *the way to go* is?

Van der Wal is op zijn best wanneer hij op het politieke paard zit.

Interessant is van der Wals analyse van hoe we met onze hoofden naar beneden op onze gsm's kijken terwijl het gevaar van bovenaf komt: de drones, de satellieten. 'Kijk omhoog, Sammy'. Ramses Shaffy indachtig. Maar het is niet de blauwe lucht die lonkt. Van der Wal is op zijn best wanneer hij op dit politieke paard zit, ook vanuit zijn ervaring met 'De Ideale Wereld' en zijn eerdere eindejaarsconference. De stijl van de pure stand-up past hem beter, dan het vaste kader, de vorm van een cabaretshow.

De tol van het succes

Van der Wal zet vandaar zijn nostalgietrip weer verder, terug naar het begin van zijn comedycarrière, bij de inmiddels ter ziele gegane, befaamde comedykelder Toomler in Amsterdam waar heel wat *comedians* hun eerste stappen zetten.

Het begint interessant, met een anekdote over de stichters. Je zou best willen weten hoe het er daaraan toeging, dat reilen en zeilen in die kelder (een niet onbesproken mannenclubje zo getuigde Soundos in een interview), maar van der Wal vermijdt dat straatje. Hij gaat vrij gemakkelijk naar het relativeren van "hemzelf als succesvolle komiek", met een wat flauwe anekdote over de metro in Parijs (die niet veel meer toevoegt dan die befaamde *Euromillions*-reclame die we hier kennen, van die toast met kaviaar die met de verkeerde kant op de grond valt). Van lot naar de tol van het succes, het is maar in welke richting je het woord leest.

Niettegenstaande enkele flitsende momenten tuft 'Amor Fati' eerder als een 2PK'tje over Vlaamse steenwegen.

Vervolgens onderneemt van der Wal een vreemde poging om met de West-Vlaamse *comedians* te connecteren, door hun tongval te imiteren, maar die finale is een sof.

Het maakt dat 'Amor fati' niettegenstaande enkele flitsende momenten toch eerder tuft, als een 2PK'tje over Vlaamse steenwegen om uiteindelijk plat te vallen ergens in het hol van Pluto. Jan Jaap van der Wal zal het misschien niet graag horen: 'Amor fati' is best ok. Maar of het helemaal de moeite is?